

Par patēriņa cenām 2026. gada maijā

Maijā cenu līmeni augšup virzīja pakalpojumu sadārdzināšanās, kamēr degvielas un pārtikas cenu kritums šo ietekmi mazināja

Maijā cenu dinamiku Latvijā galvenokārt noteica pakalpojumu cenu kāpums un ar mājokli saistīto energoresursu sadārdzināšanās, savukārt kopējo cenu pieaugumu mazināja degvielas cenu kritums un jau otro mēnesi pēc kārtas sarūkošās pārtikas cenas.

Saskaņā ar jaunākajiem Centrālās statistikas pārvaldes publicētajiem datiem 2026. gada maijā, salīdzinot ar aprīli, patēriņa cenu līmenis pieauga par 0,5 %. Precēm tas saglabājās nemainīgs, bet pakalpojumiem pieauga par 1,6 %.

Maijā patēriņa cenu kāpums bija nedaudz straujāks nekā šim mēnesim raksturīgi, un to galvenokārt noteica pakalpojumu cenu pieaugums, īpaši ceļošanas un izmitināšanas segmentos, sākoties vasaras sezonai. Būtiska palielinošā ietekme bija arī ar mājokli saistīto energoresursu cenu kāpumam, pieaugot elektroenerģijas un dabasgāzes cenām. Savukārt kopējo cenu pieaugumu mazināja degvielas cenu kritums, ko noteica Brent naftas cenu samazinājums pasaules tirgū. Kopējo cenu pieaugumu mazināja arī pārtikas cenu kritums – pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenām maijā bija straujākais kritums šajā mēnesī kopš 2014. gada.

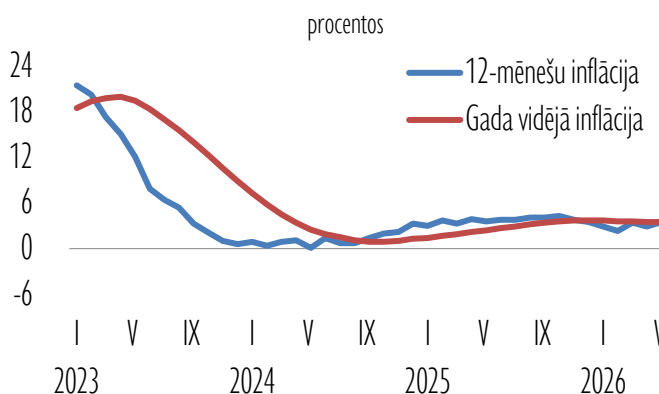
Zemo cenu grozā iekļauto preču cenas maijā mēneša griezumā samazinājās par 0,5 %, ko galvenokārt noteica cenu kritums dārzeņiem un piena produktiem. Vienlaikus, salīdzinot ar 2025. gada maiju, tās bija par 1,1 % zemākas. Kopumā pārtikas cenu dinamika liecina, ka memoranda iniciatīva joprojām palīdz mazināt spiedienu uz pārtikas inflāciju. To apstiprina arī Baltijas valstu salīdzinājums – kopš memoranda ieviešanas Latvijā kopējais patēriņa cenu pieaugums bijis mērenāks nekā kaimiņvalstīs, bet pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenas atšķirībā no Igaunijas un Lietuvas ir samazinājušās.

Vienlaikus jāatzīmē, ka ģeopolitiskā situācija Tuvajos Austrumos arī maijā saglabāja augstu nenoteiktību pasaules energoresursu tirgos. Lai gan Brent naftas cenas mēneša laikā samazinājās, tās joprojām saglabājās augstākas nekā gada sākumā un tirgū bija vērojamas būtiskas svārstības. Energoresursu cenu iepriekšējais kāpums jau sāka atspoguļoties atsevišķās preču un pakalpojumu grupās, tostarp dabasgāzes cenās un, iespējams, daļēji arī ar ceļošanu saistīto pakalpojumu izmaksās. Ņemot vērā, ka energoresursu cenu ietekme ekonomikā parasti izpaužas pakāpeniski, tuvākajos mēnešos joprojām iespējama tālāka izmaksu pārnese uz citām preču un pakalpojumu grupām.

Preču sektorā lielākā palielinošā ietekme maijā bija ar mājokli saistīto energoresursu cenu kāpumam, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,2 procentpunktiem. Lielākā ietekme bija dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugumam, bet cietajam kurināmajam un siltumenerģijai cenas gandrīz nemainījās. Dabasgāzes cenas pieauga par 12,7 %, ko ietekmēja dabasgāzes cenu paaugstināšana nākamajam tirdzniecības periodam mājāsaimniecībām sniegtajiem pakalpojumiem ar fiksētu cenu, ņemot vērā augstākas dabasgāzes cenas Eiropas tirgos. Elektroenerģijas cenas pieauga par 1,6 %, ko galvenokārt noteica augstākas cenas Nord Pool biržā mēneša sākumā. To veicināja zemāka vēja elektrostaciju elektroenerģijas izstrāde, atsevišķos periodos lielāks pieprasījums Baltijā un ierobežota starpsavienojumu jauda, tostarp Igaunijas–Latvijas starpsavienojuma remontdarbi. Savukārt mēneša beigās cenu kāpumu daļēji mazināja vēja un saules elektrostaciju izstrādes pieaugums.

Lielākā samazinošā ietekme maijā bija degvielas cenu kritumam – par 4,7 %, kas kopējo patēriņa cenu līmeni samazināja par 0,2 procentpunktiem. Dīzeļdegvielas cenas samazinājās, kamēr benzīnam bija vērojams neliels cenu kāpums.

PATĒRIŅA CENU IZMAIŅAS

Pasaules naftas tirgū maijā Brent naftas vidējā mēneša cena, salīdzinot ar aprīli, pieauga par aptuveni 1,3 %, tomēr mēneša gaitā bija vērojamas krasas cenu svārstības un mēneša beigās tā bija par 19 % zemāka nekā aprīļa izskaņā. Cenu dinamiku galvenokārt noteica mainīgas tirgus gaidas par iespējamu ASV un Irānas vienošanos un situācijas attīstību Hormuza šaurumā. Mēneša sākumā Brent cena pārsniedza 110 ASV dolārus par barelu, saglabājoties augstiem ģeopolitiskajiem riskiem un bažām par piegāžu traucējumiem. Tomēr vēlāk cenas, neraugoties uz īslaicīgām svārstībām, pakāpeniski samazinājās, pieaugot optimismam par iespējamu pamiera pagarināšanu un kuģošanas atjaunošanu Hormuza šaurumā. Mēneša beigās Brent cena noslīdēja līdz aptuveni 92 ASV dolāriem par barelu, tirgum arvien vairāk cerot uz diplomātisku risinājumu un pakāpenisku piegāžu normalizēšanos.

Pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenas maijā jau otro mēnesi pēc kārtas samazinājās par 0,2 %, kas kopējo patēriņa cenu līmeni samazināja par 0,05 procentpunktiem. Cenu samazinājumu galvenokārt noteica sezonāli raksturīgais svaigu dārzeņu cenu kritums, savukārt būtiskākā palielinošā ietekme bija cenu kāpumam gaļai, maizei, svaigiem augļiem un kartupeļiem.

Pārtikas produktu cenas pasaulē maijā kopumā saglabājās stabilas – tās samazinājās tikai par 0,2 %, tomēr joprojām bija par 2,9 % augstākas nekā pirms gada. Cenu dinamika atšķīrās pa produktu grupām – cukura un graudaugu cenas pieauga, augu eļļu un piena produktu cenas samazinājās, bet gaļas cenas kopumā saglabājās gandrīz nemainīgas. Visstraujāk maijā pieauga cukura cenas, ko noteica bažas par iespējamu globālā piedāvājuma samazināšanos un lielāku cukurniedru novirzīšanu bioetanolā ražošanai Brazīlijā. Graudaugu cenas maijā turpināja pieaugt septīto mēnesi pēc kārtas. Galvenokārt pieauga kviešu cenas, ko veicināja vājākas ražas perspektīvas ASV un augstākas degvielas un mēslojuma izmaksas. Pieauga arī kukurūzas, miežu un rīsa cenas, ko veicināja stabils importa pieprasījums un augstākas energoresursu cenas. Gaļas cenas saglabājās tuvu vēsturiski augstākajam līmenim – liellopu un aitu gaļas cenas pieauga ierobežota piedāvājuma un stabila pieprasījuma dēļ, savukārt cūkgaļas cenas samazinājās lielāka piedāvājuma dēļ Eiropā. Savukārt augu eļļu cenas pēc piecu mēnešu kāpuma samazinājās, galvenokārt palmu un sojas eļļu cenu krituma dēļ vājāka pieprasījuma un lielāka piedāvājuma ietekmē. Vienlaikus rapšu un saulespuķu eļļu cenas turpināja pieaugt ierobežota piedāvājuma dēļ Eiropā un Melnās jūras reģionā. Piena produktu cenas maijā nedaudz samazinājās, turpinot kristies sviesta un siera cenām augsta piena piedāvājuma un spēcīgākas konkurences dēļ pasaules tirgū.

Pakalpojumu cenas maijā kopumā pieauga par 1,6 %, kas kopējo patēriņa cenu līmeni palielināja par 0,5 procentpunktiem. Lielāko palielinošo ietekmi radīja izmitināšanas pakalpojumu, pasažieru aviopārvadājumu un komplekso atpūtas pakalpojumu cenu kāpums. Pakalpojumu cenu dinamiku galvenokārt noteica sezonāls pieprasījuma pieaugums ceļošanas un tūrisma segmentos, sākoties vasaras sezonai. Vienlaikus daļu no cenu kāpuma varēja ietekmēt arī iepriekšējo mēnešu augstās energoresursu un transporta izmaksas.

Citās preču un pakalpojumu grupās cenu svārstības aizvadītajā mēnesī kopējo cenu līmeni būtiski neietekmēja.

2026. gada maijā, salīdzinot ar iepriekšējā gada maiju, patēriņa cenas pieauga par 3,5 %. Gada vidējā inflācija bija 3,5 %.

Arī turpmāk cenu izmaiņas Latvijā lielā mērā noteiks energoresursu un pārtikas cenu svārstības pasaules tirgos, kā arī ģeopolitiskās norises un pasaules ekonomikas attīstība. Vienlaikus inflāciju Latvijā turpinās ietekmēt piedāvājuma puses faktori – energoresursu cenas, regulēto tarifu pārskatīšana un nodokļu izmaiņas, kā arī pieprasījuma puse, ko veicina atalgojuma pieaugums. Ņemot vērā saglabājušos nenoteiktību energoresursu tirgos un iespējamo izmaksu pārnēsī uz citām nozarēm, 2026. gadā vidējā gada inflācija Latvijā varētu saglabāties 3-4 % robežās.